

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Затверджую:

Т.в.о. декана

юридичного факультету

Надія МОСКАЛЮК

« 31.08.2023 » 2023 р.

Затверджую:

В.о. проректора з

науково-педагогічної роботи

Виктор ОСТРОВЕРХОВ

« 31.08.2023 » 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни

«Міжнародне речове право»

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань - 29 Міжнародні відносини

Спеціальність - 293 Міжнародне право

Освітньо-професійна програма - «Міжнародне право»

Кафедра міжнародного права та міграційної політики

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції	Практичні	ІРС	Тренінг, КППЗ	СРС	Разом	Екзамен/залік
Денна	4	7	26	26	3	7	88	150	Екзамен

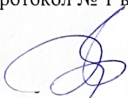
31.08.2023
[Signature]

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 29 Міжнародні відносини спеціальності 293 Міжнародне право (затверджена Вченою Радою ЗУНУ, протокол № 10 від 24.06.2020 р.).

Робочу програму склала к.ю.н., доцент, доцент кафедри міжнародного права та міграційної політики Наталія МАРЦЕНКО

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри міжнародного права та міграційної політики, протокол № 1 від 29.08.2023 р.

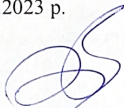
Завідувач кафедри

Ярина ЖУКОРСЬКА

Розглянуто і схвалено групою забезпечення спеціальності 293 Міжнародне право, протокол № 1 від 31.08.2023 р.

Голова ГЗС

Ярина ЖУКОРСЬКА

Гарант ОП

Людмила САВАНЕЦЬ

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Міжнародне речове право»

1. Опис дисципліни «Міжнародне речове право»

Дисципліна «Міжнародне речове право»	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 5	Галузь знань – 29 Міжнародні відносини	Статус дисципліни: обов'язкова Мова навчання: українська
Кількість залікових модулів – 4	Спеціальність – 293 Міжнародне право	Рік підготовки - 4 Семестр - 7
Кількість змістових модулів – 2	Освітньо-професійна програма – «Міжнародне право»	Лекції - 26 год. Практичні заняття – 26 год.
Загальна кількість годин – 150	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Самостійна робота – 88 год., Тренінг та КПЗ – 7 год. Індивідуальна робота – 3 год.
Тижневих годин – 10, з них аудиторних – 4		Вид підсумкового контролю – екзамен

2. Мета і завдання дисципліни «Міжнародне речове право»

2.1. Мета вивчення дисципліни:

Метою дисципліни «Міжнародне речове право» є глибоке та ґрунтовне вивчення студентами особливостей правового регулювання речових правовідносин з іноземним елементом у приватному праві.

2.2. Завдання вивчення дисципліни:

Сформувати здатність: ідентифікувати, формулювати та оцінювати проблеми у сфері міжнародного речового права, застосовувати інструменти, засоби та методи міжнародного речового права для їх вирішення; ґрунтовно досліджувати сучасні проблеми речових правовідносин у міжнародному приватному праві; оперувати специфічним категорійним апаратом, сучасними теоріями і концепціями; здійснювати критичний аналіз взаємодії теорії та практики.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

СК 12. Здатність розуміти природу міжнародно-правового регулювання відносин власності, ускладнених іноземним елементом.

СК 13. Здатність надавати консультації з правових питань, зокрема можливих способів захисту речових прав у правовідносинах з іноземним елементом.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовою для вивчення навчальної дисципліни «Міжнародне речове право» є наступні дисципліни: «Міжнародне приватне право», «Право Європейського Союзу».

2.5. Результати навчання:

РН 20. Надавати на професійному рівні консультації стосовно особливостей регулювання відносин власності, ускладнених іноземним елементом.

РН 21. Формулювати рекомендації щодо можливих способів захисту речових прав у правовідносинах з іноземним елементом.

3. Програма навчальної дисципліни «Міжнародне речове право» Змістовий модуль 1

Тема 1: Речове право: загальні правові положення

Поняття та сутність речового права. Принципи речового права. Особливості здійснення та захисту речового права.

Титули речового права. Державна реєстрація речового права. Система речових прав.

Тема 2: Загальна характеристика основних речових прав у міжнародному праві

Загальні положення про право власності. Набуття, перехід та припинення права власності. Об'єкти права власності. Право спільної власності. Право довірчої власності. Право володіння у міжнародному праві.

Загальні положення про речові права на чуже майно. Право обмеженого користування чужим майном (сервітут). Право користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб (емфітевзис). Право користування чужою земельною ділянкою для забудови (суперфіцій).

Право господарського відання та право оперативного управління.

Тема 3: Квазі-речові права у міжнародному приватному праві

Загальні положення про квазі-речові права. Довірче управління майном. Майнове «право очікування». Застава як речове право. Користування майном як речове право. Незаконне добросовісне володіння і речове право. Право переважної купівлі майна. Право бенефіціарної власності. Таймшер і квазі-речові права.

Тема 4: Забезпечувальні речові права

Загальна характеристика забезпечувальних прав. Система забезпечувальних прав. Види забезпечувальних речових прав. Застава. Іпотека. Притримання. Резервування права власності продавця в договорі купівлі-продажу. Забезпечувальне право власності.

Змістовий модуль 2

Тема 5: Загальна характеристика речових прав з іноземним елементом

Загальна характеристика речових прав з іноземним елементом.

Поняття і система речових прав з іноземним елементом. Тенденції речових прав з іноземним елементом. Кваліфікація рухомого і нерухомого майна. Моделі права власності в міжнародному приватному праві. Джерела правового регулювання речових відносин у міжнародному приватному праві.

Тема 6: Колізійні прив'язки речових прав

Правова характеристика колізійної прив'язки «закон місця знаходження речі» (*lex rei sitae*).

Колізійні прив'язки виникнення та припинення речових прав. Колізійні прив'язки закону місця реєстрації майна і закону місця перебування в дорозі (*lex in transit*). Правовий режим власності держави Україна, громадян України та українських юридичних осіб за кордоном.

Захист права власності та інших речових прав. Націоналізація в міжнародному приватному праві. Екстериторіальна дія законів про націоналізацію.

Траст і трастоподібні конструкції.

Тема 7: Загальна характеристика речового права Європейського Союзу

Речове право як національно та ЄС орієнтована сфера. Існуюче речове право ЄС. Поняття речового права і речових прав. Принципи речового права ЄС. Передання речових прав на рухоме майно.

Система речового права ЄС. Право власності як основоположне право. Предмети культури.

Прострочені платежі. Неспроможність. Угоди фінансового забезпечення. Таймшери і довгострокові туристичні продукти в праві ЄС. «Емісійні права», інші квазі-речові права в речовому праві ЄС.

Розвиток речового права ЄС. DCFR. Об'єкти «кібервласності» або віртуальної власності. Проект Директиви Європейського парламенту й Ради ЄС про деякі аспекти, що стосуються договорів поставки цифрового контенту, від 09.12.2015 р. № 2015/0287

Тема 8: Захист речових прав та роль Європейського суду справедливості у сфері речового права.

Загальна характеристика захисту речових прав та інтересів. Європейський суд справедливості і розвиток внутрішнього ринку ЄС. Європейський суд справедливості і вільне переміщення товарів: рішення ЄСС «Кранц» (справа C-69/88). Європейський суд справедливості і вільне переміщення осіб (установи) та капіталу: рішення ЄСС «Manfred Trummer and Peter Mayer» (справа C-222/97).

**4. Структура залікового кредиту з навчальної дисципліни
«Міжнародне речове право»**

№ п/п	Тема	Кількість годин					Контрольні заходи
		Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота	Тренінг, КПЗ	
Змістовий модуль 1							
1.	Тема 1: Речове право: загальні правові положення	4	4	10	2	4	Питання, тести, кейси, есе
2.	Тема 2: Загальна характеристика основних речових прав у міжнародному праві	4	4	15			
3.	Тема 3: Квазі-речові права у міжнародному приватному праві	2	2	10			
4.	Тема 4: Забезпечувальні речові права	4	4	10			
Змістовий модуль 2							
5.	Тема 5: Загальна характеристика речових прав з іноземним елементом	2	2	11	1	3	Питання, тести, кейси, есе
6.	Тема 6: Колізійні прив'язки речових прав	4	4	10			
7.	Тема 7: Загальна характеристика речового права Європейського Союзу	4	4	12			
8.	Тема 8: Захист речових прав та роль Європейського суду справедливості у сфері речового права.	2	2	10			
Всього		26	26	88	3	7	

**5. Тематика практичних занять
Практичне заняття 1-2**

Тема: Речове право: загальні правові положення

Мета: Ознайомити студентів з загальними положеннями речового права

Питання для обговорення:

1. Поняття та сутність речового права.
2. Принципи речового права.
3. Особливості здійснення та захисту речового права.
4. Титули речового права.
5. Державна реєстрація речового права.
6. Система речових прав.

Практичне заняття 3-4

Тема: Загальна характеристика основних речових прав у міжнародному праві

Мета: Дослідити особливості основних речових прав у міжнародному праві

Питання для обговорення:

1. Загальні положення про право власності.
2. Набуття, перехід та припинення права власності.
3. Об'єкти права власності.
4. Право спільної власності.
5. Право довірчої власності.
6. Право володіння у міжнародному праві.

7. Загальні положення про речові права на чуже майно.
8. Право обмеженого користування чужим майном (сервітут).
9. Право користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб (емфітевзис).
10. Право користування чужою земельною ділянкою для забудови (суперфіцій).
11. Право господарського відання та право оперативного управління.

Практичне заняття 5

Тема: Квазі-речові права у міжнародному приватному праві

Мета: дослідити сутність квазі-речових прав у міжнародному приватному праві

Питання для обговорення:

1. Загальні положення про квазі-речові права.
2. Довірче управління майном.
3. Майнове «право очікування». Застава як речове право.
4. Користування майном як речове право.
5. Незаконне добросовісне володіння і речове право.
6. Право переважної купівлі майна.
7. Право бенефіціарної власності.
8. Таймшер і квазіречові права.

Практичне заняття 6-7

Тема: Забезпечувальні речові права

Мета: Дослідити поняття забезпечувальних речових прав

Питання для обговорення:

1. Загальна характеристика забезпечувальних прав.
2. Система забезпечувальних прав.
3. Види забезпечувальних речових прав.
4. Застава.
5. Іпотека.
6. Притримання.
7. Резервування права власності продавця в договорі купівлі-продажу.
8. Забезпечувальне право власності.

Практичне заняття 8

Тема: Загальна характеристика речових прав з іноземним елементом

Мета: Дослідити поняття та види речових прав з іноземним елементом

Питання для обговорення:

1. Загальна характеристика речових прав з іноземним елементом.
2. Поняття і система речових прав з іноземним елементом.
3. Тенденції речових прав з іноземним елементом.
4. Кваліфікація рухомого і нерухомого майна.
5. Моделі права власності в міжнародному приватному праві.
6. Джерела правового регулювання речових відносин у міжнародному приватному праві.

Практичне заняття 9-10

Тема: Колізійні прив'язки речових прав

Мета: Вивчити колізійні прив'язки речових прав

Питання для обговорення:

1. Правова характеристика колізійної прив'язки «закон місця знаходження речі» (*lex rei sitae*).
2. Колізійні прив'язки виникнення та припинення речових прав.
3. Колізійні прив'язки закону місця реєстрації майна і закону місця перебування в дорозі (*lex in transit*).
4. Правовий режим власності держави Україна, громадян України та українських юридичних осіб за кордоном.
5. Захист права власності та інших речових прав.
6. Націоналізація в міжнародному приватному праві.
7. Екстериторіальна дія законів про націоналізацію.
8. Траст і трастоподібні конструкції.

Практичне заняття 11-12

Тема: Загальна характеристика речового права Європейського Союзу

Мета: Вивчити особливості речового права Європейського Союзу.

Питання для обговорення:

1. Речове право як національно та ЄС орієнтована сфера.
2. Існуюче речове право ЄС. Поняття речового права і речових прав.
3. Принципи речового права ЄС.
4. Передання речових прав на рухоме майно.
5. Система речового права ЄС.
6. Право власності як основоположне право.
7. Предмети культури.
8. Прострочені платежі.
9. Неспроможність.
10. Угоди фінансового забезпечення.
11. Таймшери і довгострокові туристичні продукти в праві ЄС.
12. «Емісійні права», інші квазі-речові права в речовому праві ЄС.
13. Розвиток речового права ЄС.
14. DCFR.
15. Об'єкти «кібервласності» або віртуальної власності.
16. Директива Європейського парламенту й Ради ЄС про деякі аспекти, що стосуються договорів поставки цифрового контенту, від 09.12.2015 р. № 2015/0287

Практичне заняття 13

Тема: Захист речових прав та роль Європейського суду справедливості у сфері речового права.

Мета: Дослідити особливості захисту речових прав та роль Європейського суду справедливості у сфері речового права.

Питання для обговорення:

1. Загальна характеристика захисту речових прав та інтересів.
2. Європейський суд справедливості і розвиток внутрішнього ринку ЄС.
3. Європейський суд справедливості і вільне переміщення товарів: рішення ЄСС «Кранц» (справа C-69/88).
4. Європейський суд справедливості і вільне переміщення осіб (установи) та капіталу: рішення ЄСС «Manfred Trummer and Peter Mayer» (справа C-222/97).

6. Комплексне практичне індивідуальне завдання

Комплексне практичне індивідуальне завдання (КПІЗ) - форма організації навчання, яка має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти отримують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці. КПІЗ виконують студенти самостійно під керівництвом викладачів, це завершена теоретична або практична робота в межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих у процесі лекційних, практичних занять.

КПІЗ із дисципліни «Міжнародне речове право» складається із двох складових:

1. Теоретичної частини.
2. Практичної частини.

I. Теоретична частина комплексного практичного індивідуального завдання.

Теоретична частина КПІЗ (есе, наукова стаття, тези) присвячується вузькій проблематиці курсу (тема наукової роботи може бути запропонована самим студентом та узгоджена з науковим керівником) або може бути вибрана студентом із наведених нижче тем.

1. Сучасні підходи до поняття та сутності речового права.
2. Принципи речового права та вектори їх удосконалення.
3. Особливості здійснення та захисту речових прав.
4. Титули речового права у різних правових системах.
5. Набуття, перехід та припинення права власності.
6. Трансформація підходів до переліку об'єктів права власності.
7. Застава як речове право: основні характеристики.
8. Право довірчої власності у праві України, США та Франції (порівняльно-правове дослідження).

9. Майнове «право очікування».
10. Таймшер в системі речових прав.
11. Правова характеристика квазі-речових прав.
12. Забезпечувальні права в системі речових прав.
13. Категорія «безтілесного майна» у міжнародному речовому праві.
14. Загальна характеристика речових прав з іноземним елементом.
15. Кваліфікація рухомого і нерухомого майна: сучасні підходи.
16. Моделі права власності в міжнародному приватному праві.
17. Джерела правового регулювання речових відносин у міжнародному приватному праві.
18. Правова характеристика колізійної прив'язки «закон місця знаходження речі» (*lex rei sitae*).
19. Колізійні прив'язки виникнення та припинення речових прав: правовий аналіз.
20. Колізійні прив'язки закону місця реєстрації майна і закону місця перебування в дорозі (*lex in transit*).

Робота оформляється у вигляді презентації та захищається за допомогою мультимедійних засобів в присутності інших студентів.

I. Практична частина комплексного практичного індивідуального завдання передбачає створення студентом глосарію термінів із опрацьованої наукової тематики, розробку тестів або аналіз рішень національних судів та Європейського суду з прав людини щодо захисту права власності та інших речових прав.

7. Самостійна робота студентів

Самостійна робота, як одна із форм засвоєння навчального матеріалу у вільний від обов'язкових занять час і без участі викладача, передбачає особистісно-орієнтовану організацію самоосвіти студента. Організація самостійної роботи вимагає особливої уваги, тому що частина питань кожної теми виноситься на самостійне опрацювання студентами, а матеріал, передбачений для засвоєння під час самостійної роботи, виноситься на екзамен. Самостійна робота забезпечується необхідними навчально-методичними засобами (у тому числі конспектами лекцій, навчально-методичними розробками для самостійного вивчення дисципліни, періодичними виданнями). Студенти мають можливість самостійно опрацьовувати навчальний матеріал у бібліотеці, навчальних кабінетах і комп'ютерних класах з використанням мережі Інтернет, а також у домашніх умовах (при отриманні відповідного пакету навчально-методичної літератури).

№ п/п	Тематика
1	Тема 1: Речове право: загальні правові положення
2	Тема 2: Загальна характеристика основних речових прав у міжнародному праві
3	Тема 3: Квазі-речові права у міжнародному приватному праві
4	Тема 4: Забезпечувальні речові права
5	Тема 5: Загальна характеристика речових прав з іноземним елементом
6	Тема 6: Колізійні прив'язки речових прав
7	Тема 7: Загальна характеристика речового права Європейського Союзу
8	Тема 8: Захист речових прав та роль Європейського суду справедливості у сфері речового права.

8. Тренінг з дисципліни

Організація і проведення тренінгу

Тренінг (англ. *training*) - це запланований процес модифікації (зміни) відношення, знання чи поведінкових навичок того, хто навчається, через набуття навчального досвіду з тим, щоб досягти ефективного виконання в одному виді діяльності або в певній галузі.

Порядок проведення тренінгу

Вступна частина проводиться з метою ознайомлення студентів з темою тренінгового заняття.

Організаційна частина полягає у створенні робочого настрою у колективі студентів, визначенні правил проведення тренінгового заняття. Можлива наявність роздаткового матеріалу у вигляді таблиць, бланків документів.

Практична частина реалізовується шляхом виконання завдань у групах студентів з певних проблемних питань теми тренінгового заняття.

Підведення підсумків. Обговорюється результати виконаних завдань у групах. Обмін думками з питань, які виносились на тренінгові заняття.

Тематика тренінгу

Довірча власність в міжнародному приватному праві.

9. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Міжнародне речове право» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: стандартизовані тести; поточне опитування; залікове модульне тестування та опитування; наскрізні проекти; командні проекти; реферати, есе; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; оцінювання результатів КПЗ; студентські презентації та виступи на наукових заходах; модульна контрольна робота; екзамен.

10. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Міжнародне речове право» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Заліковий модуль 4	Разом
20%	20%	20%	40%	100%
Усне опитування під час занять (1-4 теми) – по 10 балів за тему – макс. 40 балів). Модульна контрольна робота – макс. 60 балів.	Усне опитування під час занять (5-8 теми) – по 10 балів за тему - макс. 40 балів. Модульна контрольна робота – макс. 60 балів.	Підготовка КПЗ – макс. 40 балів. Захист КПЗ – макс. 40 балів Участь у тренінгах – макс. 20 балів.	Тестові завдання (10 тестів) по 2 бали – макс. 20 балів Теоретичні питання (2 питання) – по 20 балів- макс. 40 балів Кейс (1 кейс) – макс. 40 балів	100

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Міжнародне речове право» визначається за шкалою оцінювання:

Шкала оцінювання

За шкалою Університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74		D (задовільно)
60-64	задовільно	E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1.	Фліпчарт	1-8
2.	Ноутбук	1-8
3.	Проектор	1-8

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ:

Нормативно-правові акти:

- Конституція України від 28.06.1996. Відомості Верховної Ради України. 1996. №30.
- Віденська конвенція про право міжнародних договорів від 23.05.1969.

3. Європейська конвенція про зовнішньоторговельний арбітраж від 21.04.1961. Офіційний вісник України. 2004. № 44. Ст. 2940.
4. Конвенція ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів від 11.04.1980. Юридичний вісник України. 2001. № 40.
5. Конвенція про право, що застосовується до договорів міжнародної купівлі-продажу товарів від 22.12.1986.
6. Convention of 1 August 1989 on the Law Applicable to Succession to the Estates of Deceased Persons.
7. Convention of 15 April 1958 on the law governing transfer of title in international sales of goods.
8. Віденська конвенція ООН 1980 р. про договори міжнародної купівлі-продажу товарів.
9. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV. Офіційний вісник України. 2003. № 11. Ст. 461.
10. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 № 1618-IV. Офіційний вісник України. 2004. № 16. Ст. 1088.
11. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 16.04.1991 № 959-XII. Відомості Верховної Ради УРСР. 1991. № 29. Ст. 377.
12. Про міжнародні договори України: Закон України від 29.06.2004 № 1906-IV. Офіційний вісник України. 2004. № 35. Ст. 11.
13. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23.06.2005 № 2709-IV. Офіційний вісник України. 2005. № 29. Ст. 1694.
14. Про міжнародний комерційний арбітраж: Закон України від 24.02.1994 № 4002-XII. Відомості Верховної Ради України. 1994. № 25. Ст. 198.
15. Закон України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» від 1 липня 2004 р.
16. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. Офіційний вісник України. 2003. № 11. Ст. 462.
17. Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991 № 1798-XII. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 6. Ст. 56.
18. Кодекс торговельного мореплавства України від 23.05.1995 № 176/95-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1995. № 47, 48, 49, 50, 51, 52. Ст. 349.
19. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI. Відомості Верховної Ради України. 2012. № 44-45, 46-47, 48. Ст. 552.

Спеціальна література:

1. Майданик Р. А. Речове право: підручник / Р. А. Майданик. К: Алерта, 2019. 1102 с.
2. Міжнародне приватне право : підручник / [Є. М. Білоусов, І. М. Жуков, В. В. Комаров, І. В. Яковюк та ін.] ; за заг. ред. Є. М. Білоусова, І. В. Яковюка. Харків : Право, 2021. 408 с.
3. Том 13 Великої української юридичної енциклопедії: Міжнародне приватне право; за ред. проф. А. С. Довгерта. Нац. акад. прав. наук України; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2021. 864 с.
4. Міжнародне приватне право: навчальний посібник / за ред. Ю.Ф. Іванова. Київ: Алерта, 2018. 390 с.
5. Визнання та виконання рішень іноземних судів та міжнародних комерційних арбітражів: компендіум; за заг. ред. В.В. Комарова. Харків: Право, 2020. 668 с
6. Речове право: пріоритети та перспективи. Матеріали Київських правових читань. Київ, 22 березня 2019 року / Р. А. Майданик, Я. М. Романюк та ін.; відп. ред. Р. А. Майданик. К.: Алерта, 2019. 266с.
7. Private International Law. Contemporary Challenges and Continuing Relevance. Elgar Monographs in Private International Law; Edited by Franco Ferrari and Diego P. Fernández Arroyo, Paris, France. 2019. 520 pp.
8. Muir Watt, H., Bíziková, L., Brandão de Oliveira, A., & Fernandez Arroyo, D. P. (Eds.). (2019). Global Private International Law. Cheltenham, UK: Edward Elgar Publishing. Retrieved Sep 27, 2022.
9. Laws: A Comparative Approach: 2nd edition; Gilles Cuniberti, Professor of Comparative and Private International Law, University of Luxembourg. 2022. 488 pp.
10. Geert van Calster. (2022). European Private International law. Hart Publishing.
11. Private International Law. (2023). Contemporary Challenges and Continuing Relevance. Ed. by Franco Ferrari, Diego P. Fernández Arroyo. Elgar.

12. Encyclopedia of Private International Law. (2022). Ed. by Jürgen Basedow, Giesela Rühl, Franco Ferrari, Pedro De Miguel Asensio. Elgar.
13. Peter Sparkes, Dilsen Bulut, Magdalena Habdas, Mark Jordan, Héctor Simón Moreno, r Sergio Nasarre Aznar, Tommi Ralli, Christoph Schmid (2016) Cross Border Acquisitions of Residential Property in the EU: Problems Encountered by Citizens
14. Sparkes, P., 2018. Drafting (and Redrafting) Comparative Property Questionnaires. Utrecht Law Review, 13(3), pp.142–152
15. Eugenia Kurzynsky-Singer, Rainer Kulms (2019) Ukrainian Private Law and the European Area of Justice.
16. Alison Clarke and Paul Kohler, (2005) Property Law Commentary and Materials. Cambridge University
17. Martijn W. Hesselink. The Power of Reasons in European Private Law. Netherlands Journal of Legal Philosophy 2022 (51) 1.
18. André Janssen, Matthias Lehmann, Reiner Schulze (Eds.). (2023). The Future of European Private Law. Nomos Verlagsgesellschaft, Baden-Baden, Germany. 564 p.
19. Slipchenko Anatoliy. (2021). UNDERSTANDING THE PROPERTY WITHIN THE EU PRIVATE LAW. Journal of Law and Social Sciences. Legal Science and Praxis № 1/ P.32-36.
20. Laura Burgers, Marija Bartl and Chantal Mak. (2022). Introduction. The Evolving Concept of Private Law in Europe University of Amsterdam Cite as: Uncovering European Private Law, Research Paper No. 1 (2022).
21. Martijn W. Hesselink. (2022). EU private law injustices. Yearbook of European Law, 2022, 41, 83–116.
22. Rules of European Private Law Draft Common Frame of Reference (DCFR).
23. Марценко Н.С., Гера В.О. Форс-мажор у приватному праві Європейського Союзу та України: порівняльно-правовий аналіз. Південноукраїнський правничий часопис. № 4. 2022. С.149-156.
24. Марценко Наталія. Порівняльно-правове дослідження невиконання зобов'язань за законодавством Франції, Німеччини та України. Актуальні проблеми правознавства. № 4. 2022. С.70-76.
25. Марценко Н. (2019). Порівняльно-правова характеристика речових прав у законодавстві України та зарубіжних країн. Колективна монографія. Гарантії та захист основних прав людини як невід'ємний елемент інтеграції України в ЄС. Вармінсько-Мазурський університет, Польща. с. 245. С. 187-198.
26. Nataliia Martsenko, Anastasiia Melnychuk, Olesya Remenyak. European Union property law: review of the main provisions and peculiarities. Actual problems of law. № 2 (34). 2023. С. 160-166.

Інформаційні ресурси:

1. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL:<http://portal.rada.gov.ua/>
2. Офіційне інтернет-представництво Президента України. URL:<http://www.president.gov.ua/>
3. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL:<http://www.kmu.gov.ua/>
4. Офіційний веб-портал органів судової влади України. URL:<http://court.gov.ua/>
5. Єдиний державний реєстр судових рішень URL: <https://reyestr.court.gov.ua/>
6. Офіційний веб-портал Комісії ООН з права міжнародної торгівлі (ЮНСІТРАЛ). URL: <https://uncitral.un.org/en>
7. Офіційний веб-портал Гаазької конференції з міжнародного приватного права. URL: <https://www.hcch.net/ukrainian>